

DİNLER TARİHİ DERS NOTLARI

2.ÜNİTE

İSLAMİYET

ABDULKERİM BAKIR
İHL Meslek Dersleri Öğretmeni

2. ÜNİTE İSLAMİYET

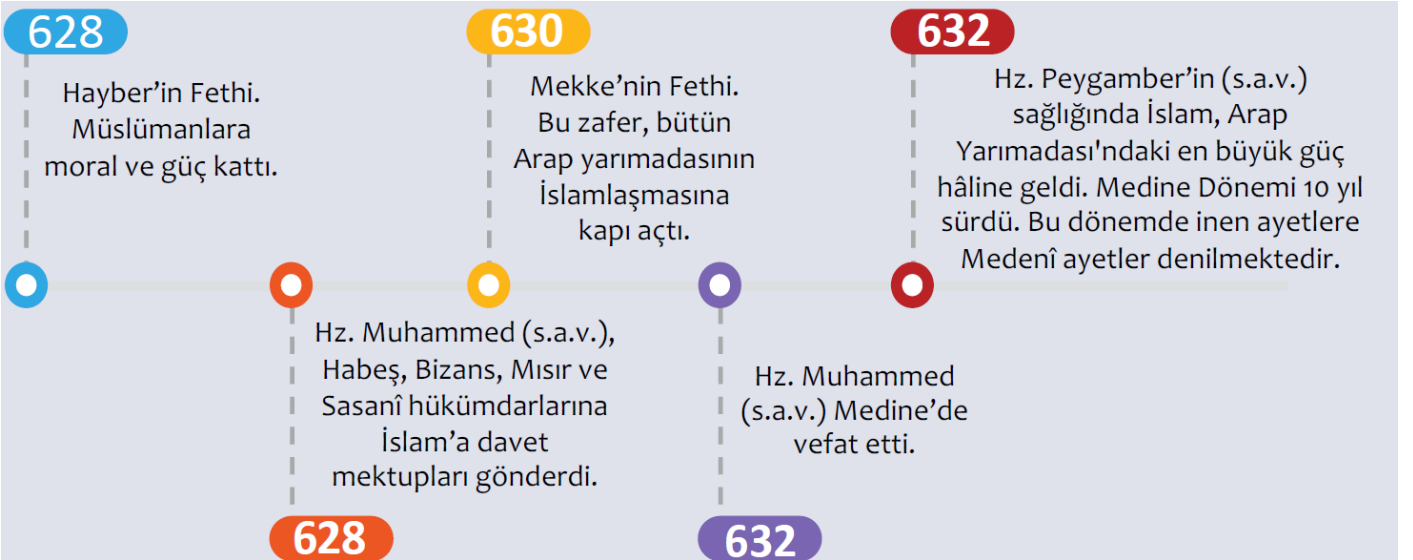
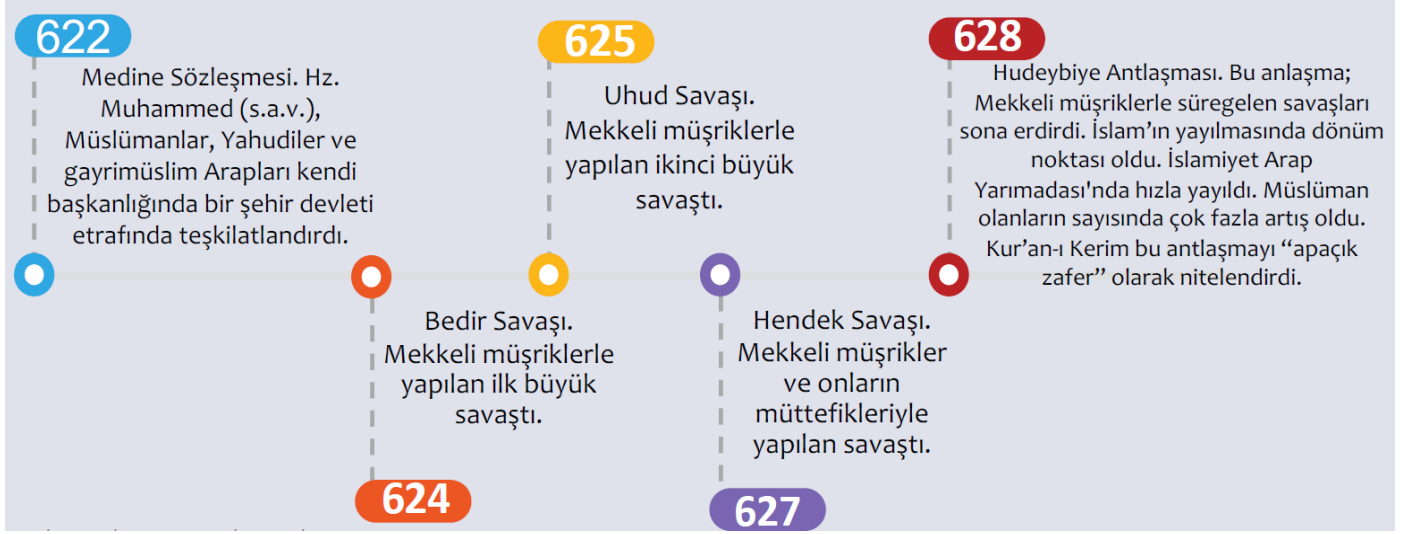
1. İslamiyet'in Tarihçesi

Kronolojik İslam Tarihi

- Allah katındaki tek hak din olan İslamiyet Hz. Âdem'den (a.s), Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar gönderilen peygamberlerin tebliğ ettiği dinin ortak adıdır.

- Özel anlamda ise İslam, miladi 7. yüzyıl başlarında Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahyedilen dindir.

Dört Halife Dönemi (632-661)

- Hz. Muhammed'in (s.a.v.) vefatından sonra devlet başkanlığına (hilafet) sırasıyla Hz. Ebu Bekir (r.a), Hz. Ömer (r.a), Hz. Osman (r.a) ve Hz. Ali (r.a) geçti. İslam ilk kez bu dönemde Arabistan dışında yayılmaya başladı. Bu döneme "Dört Halife Dönemi" ya da "Hulefâ-i Râşidîn Dönemi" adı verilmektedir.

- Hz. Ali (r.a) Dönemi'nde fetih yapılamadı. Bu dönemde siyasi ve dinî tartışmalar ve savaşlar oldu. **Hz. Ali (r.a) ve Hz. Âişe (r.a) taraftarları arasında Cemel Savaşı (656), Hz. Ali (r.a) ve Hz. Muaviye (r.a) arasında Siffin Savaşı (657)** yaşandı.
- İlk üç halife döneminde Müslümanlar Doğu'dan Batı'ya, Atlantik'ten Pasifik'e kadar geniş bir coğrafyaya hâkim oldular.
- Fethedilen yerler arasında **Suriye, Filistin, Irak, İran, Mısır, Kıbrıs, Trablus ve Horasan** toprakları vardı.

Emeviler Dönemi (661-750)

- Emevi Devleti yaklaşık bir asır yönetimde kaldı. İlk yılları **karışıklıkların bastırılarak devlet otoritesinin sağlanmasıyla** geçti.
- **Velid Dönemi'nde Mâverâünnehir, Sind ve Endülüs'ün İslam topraklarına katılmasıyla** ülke sınırları, Türkistan'dan Fransa'nın içlerine, Kafkaslar'dan Hindistan'a kadar genişledi.
- **Ömer b. Abdülaziz** İslam'ı tebliğe özel bir önem verdi. Bu yolla Kuzey Afrika'da Berberiler ve **Orta Asya'da Türkler arasında İslamiyet hızla yayıldı.**

Abbasiler Dönemi (750-1258)

- Emevi Devleti'nin varlığına son veren Abbasiler, daha uzun süre yönetimde kaldılar.
- Bu dönem yeni fetih hareketleri olmadı. Ancak ilim, kültür, edebiyat, felsefe gibi alanlarda önemli çalışmalar yapıldı.
- Tercüme faaliyetlerine ağırlık verildi.
- Batıda ve doğuda bağımsız veya yarı bağımsız birçok hanedanlık ortaya çıktı.

Endülüs (711-1492)

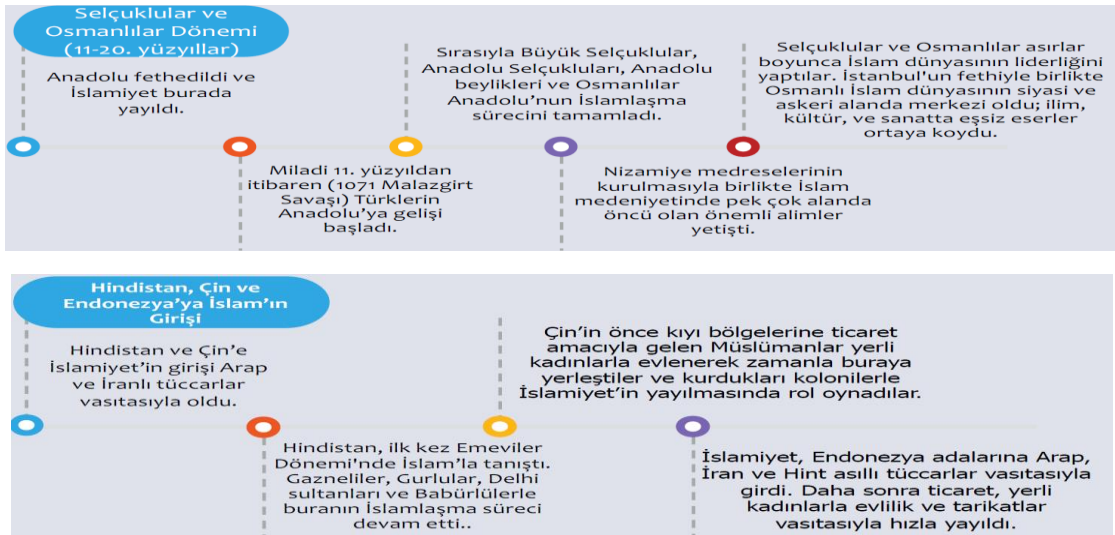
- Endülüs, Müslümanların 711-1491 yılları arasında hüküm sürdükleri İspanya topraklarıdır.

Endülüs Emevileri Dönemi (756-1031)

- Endülüs Dönemi **İslam medeniyetinin ilim, kültür, edebiyat, felsefe gibi alanlarında zirvede olduğu bir dönemdi.** Bu dönemde Endülüs medreselerinde eğitim alan pek çok Batılı düşünür, Avrupa'nın **skolastik düşünceden kurtulmasında** etkili oldu.

Benî Ahmer Emirliği (1238-1492)

- Hristiyan istilasında kurtulup iki buçuk asır ayakta kalabilmiştir. Endülüs'te İslam hâkimiyetinin son temsilcisidir.

2. İslamiyet'te İnanç Esasları

- İslamiyet'te inanç esasları "**Âmentü**" terimiyle ifade edilir.
- İnanç konularının dayanağı **Kur'an ve sahih hadislerdir**.

Allah İnancı

İslam inanç esaslarının **başında Allah'a (c.c.) iman** gelir.

- Vardır, tektir. Eşi, benzeri, dengi ve ortağı yoktur.
- Allah (c.c.) **Hamd, dua, niyaz ve ibadetler** O'na yöneltilir. **Bağışlanma** O'ndan talep edilir.
- **Sevgi ve itaat** O'nadır.
- Hem **yaratan hem de her an yaşatandır**.
- **Vahiy göndererek** tarihe, mucize ile de tabiata aktif olarak müdahale eden **aşkın bir varlıktır**.

Ahret İnancı

- Ahiret inancı, İslam inançları arasında **Allah'a (c.c.) imandan sonra** gelir.
- Ahiret, kıyametin kopmasıyla başlar, yeniden dirilme, hesap, cennet ve cehennem hayatını kapsar.
- İslam inancında **dünya ahiret dengesi** vardır. Kur'an'ın pek çok ayetinde **dünya hayatının geçici, ahiretin ise ebedi** olduğu vurgulanır.
- İslam'ın **amacı iki dünyada da insanın mutluluğa** ermesidir.

Melek İnancı

- İslam inançlarından biri de melekler imandır.
- Melekler inanmamak, **dolaylı olarak vahyi, peygamberi ve peygamberlerin bildirdiği esasları inkâr** etmek anlamına gelir.
- Dinî hükümler, peygamberlere **melek aracılığıyla** gelmektedir.

Kutsal Kitap İnancı

- İslam'a göre ilahî vahiy Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar birbirini destekleyen içerikle insanlara aynı mesajı vermiştir.
- Kur'an-ı Kerim'le birlikte insanlara yönelik **Allah'ın (c.c.) vahyi sona ermiştir**.
- Allah'ın (c.c.), Kur'an'dan önce de bazı peygamberlere kitap indirdiğine inanmak, inanç esaslarından biridir.

Peygamber İnancı

- İslam inanç esaslarından biri de **peygambere imandır**.
- Kur'an-ı Kerim'de **her peygamberin vahye muhatap olduğu bildirilir**.
- Müslümanlara **ayırt etmeksizin bütün peygamberlere inanmaları** emredilir.
- Allah (c.c.) ile kul arasında elçilik vazifesi yapan peygamberlerin, bu görevlerinde **hatadan korunmuş oldukları (ismet)** kabul edilir.

Kader İnancı

- Kader, **Yüce Allah'ın ezeli ilmi ve kudreti ile evrende olmuş ve olacak her şeyi takdir etmesi**, belli bir düzen ve ölçüde **yaratmasıdır**.
- Kadere iman, her şeyin Allah'ın (c.c.) **bilgisi, gözetimi ve denetimi** altında gerçekleştiğine inanmaktır.
- İslam'ın kader inancında bir **ön belirleme ve dayatma yoktur**.
- **İnsan hürriyeti doğrultusunda iradesini kullanmakta**, Allah da (c.c.) olayları bu yönde yaratmaktadır.

3. İslamiyet'te İbadetler

İbadetin kavramının iki tanımı yapılmıştır:

Genel Anlamda; Kulun Allah'a (c.c.) karşı duyduğu **saygı ve sevginin sonucu** olarak O'nun rızasına uygun davranma çabası ve bu şekilde yapılan iradî davranışlardır.

Özel Anlamda; Mükellefin Allah'a (c.c.) karşı **tazim ve kulluğunu simgeleyen**, Allah (c.c.) ve Resulü tarafından yapılması istenen belirli davranış biçimleridir.

İslam'ın Şartları/Temel İbadetler

- 1- Kelime-i Şehadet
- 2- Namaz
- 3- Oruç
- 4- Zekat
- 5- Hac

Kelime-i Şehadet;

İslam'ın şartlarından sayılan Kelime-i şehadet, **İslam'a giriş anahtarıdır**. Kelime-i Şehadet Allah'ı (c.c.) hatırlamak ve **her an Müslüman olmanın bilincinde** olmaktır.

Namaz;

Fiilî ve sözlü bir dua niteliğinde namaz; **tekbirle başlayıp selamla son bulan**, belirli hareket ve sözlerden oluşan **bedenî bir ibadettir**. Farz, vacip ve sünnet namazlar vardır.

Oruç;

İmsak ve iftar arasında ibadet niyetiyle yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmaktır. Ramazan orucu farzdır.

Zekat;

Dinen zengin sayılan Müslümanların **paralarının veya mallarının belli bir miktarını ibadet kastıyla ihtiyaç sahiplerine vermesi** ibadettir.

Hac;

İmkân ve yol bulan Müslümanların, **yılın belli günlerinden Mekke'de bulunan Kâbe'yi ve diğer kutsal mekânları dinî maksatla ziyaret etmesidir**.

Diğer Bazı İbadetler

- ✓ Kurban kesmek
- ✓ Sadaka vermek
- ✓ Marufu emretmek
- ✓ Münkeri engellemek
- ✓ Salih ameller işlemek
- ✓ Tebliğ
- ✓ Davet
- ✓ İrşat

4. İslamiyet'te Ahlaki Değerler

Dinin üç boyutu olan inanç, ibadet ve ahlak özde birdir ve kişinin dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaya yöneliktir.

- İnsanın Allah ile (c.c.) ilişkisi inanç ve ibadet; diğer insanlar ve yaratılmışlarla ilişkisi ahlak ve hukuk (muamelat) olarak tecelli eder.

- Bir toplumda ahlaki bilinç ve duyarlılık yüksek olduğunda hukuki problemlerin ortaya çıkması daha baştan büyük ölçüde önlenmiş olur.
- Kur'an-ı Kerim ahlak sistemini büyük ölçüde inanç, ibadet ve muamelatı da gözeterek ahlaki duyarlılık üzerine inşa etmiştir.

İnsanların Aradığı İyilik

Belli Başlı Ahlaki İlke ve Değerler

1	Doğru sözlü, dürüst ve adil olmak
2	Affedici ve hoşgörülü olmak
3	Alçakgönüllü ve yumuşak huylu olmak
4	Sabırlı, sebatlı ve dayanıklı olmak
5	Cesur ve soğukkanlı olmak
6	Şefkatli ve merhametli olmak
7	Ağırbaşlı ve ölçülü olmak
8	Zarif, kibar ve nazik olmak
9	Sevgiye dayalı dostluk kurmak
10	İffetli, edepli ve hayâli olmak
11	Cömert ve yardımsever olmak
12	İnsanların kişiliklerine ve haklarına saygı göstermek
13	İyiliğe teşekkürle ve daha iyi davranışla karşılık vermek
14	Hata yapınca özür dileyip onu telafi etmek

5. İslamiyet'in Diğer Dinlere Bakışı

İslam kaynaklarında, diğer dinleri ve onların müntesiplerini tanımlamak için çeşitli kavramlar kullanılmaktadır. Bunlar arasında en önemlisi Ehl-i Kitap kavramıdır.

Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitap

- Allah'ın (c.c.) ayetlerini inkâr ettikleri
- Hakla bâtılı karıştırdıkları
- Emanete riayet etmedikleri
- Kendilerine verilen kutsal kitabı tahrif ettikleri
- Peygamberlerini öldürdükleri
- Müslümanları küfre döndürmek istedikleri
- Tevrat ve İncil'deki hükümleri hakkıyla uygulamadıkları

Kur'an-ı Kerim, Ehl-i Kitap'ı Allah'a (c.c.) kulluğa ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaya çağırmakta; Müslümanlara da onlarla mücadelede itidalli olmayı tavsiye etmektedir.